

เรื่อง ตับเต่านา

รายละเอียด

ตับเต่านา ชื่อสามัญ Frogbit, Frog bit

ตับเต่านา ชื่อวิทยาศาสตร์ Hydrocharis dubia (Blume) Baker (ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ Hydrocharis morsuranae L.) จัดอยู่ในวงศ์ HYDROCHARITACEAE

สมุนไพรตับเต่านา มีชื่อท้องถิ่นอื่น ๆ ว่า ผักตับเต่า ผักตับเต่านา ตับเต่าน้ำ ผักเต่า ผักปอดม้า บัวฮาวยาย เป็นต้น

ตับเต่า มีอยู่ด้วยกัน 2 ชนิด ชนิดแรกก็คือ ตับเต่านา มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Hydrocharis dubia (Blume) Backer. (วงศ์ Hydrocharitaceae) ซึ่งเป็นชนิดที่เรากำลังพูดถึงในบทความนี้ครับ ชนิดนี้สังเกตง่าย ๆ ก็คือดอกจะเป็นสีขาว ส่วนอีกชนิดคือ ตับเต่า หรือ ผักอีแปะ ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Mimulus orbicularis Benth. (Scrophulariaceae) ชนิดนี้ดอกจะเป็นสีม่วงอ่อนครับ ใบอ่อนนี้ใช้รับประทานเป็นผักได้เช่นเดียวกับตับเต่านา (ข้อมูลจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)

ลักษณะของต้นเต้านา

ต้นเต้านา จัดเป็นพืชลอยน้ำ มีอายุหลายฤดู ลำต้นมีลักษณะเป็นไหลทอดเลื้อย หากน้ำตื้นจะหยั่งรากลงยึดดินได้น้ำ มักขึ้นในน้ำนิ่งทั่วไป เช่น ตามนาข้าวหรือบริเวณหนองน้ำ ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการแตกไหลและอาศัยเมล็ด โดยต้นเต้านาเป็นพืชที่มีเขตการกระจายพันธุ์อยู่ในทวีปยุโรปและเอเชีย สามารถพบได้ตามแหล่งน้ำตื้น ๆ ที่ระดับใกล้น้ำทะเลจนถึงระดับ 1,200 เมตร

ใบเต้านา ใบจะโผล่อยู่เหนือน้ำหรือลอยบนผิวน้ำ ก้านใบยาว แต่ถ้าในฤดูแล้งที่มีน้ำน้อยก้านใบจะสั้นลง ส่วนลักษณะของใบเป็นรูปหัวใจหรือเป็นรูปไข่กว้าง ใบมีขนาดกว้างประมาณ 2.5-7.5 เซนติเมตรและยาวประมาณ 2.5-6 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบเว้าเป็นรูปหัวใจ ส่วนขอบใบเรียบ แตกที่ข้อของลำต้นเป็นกลุ่มชูขึ้นเหนือน้ำ และมีรากเกิดเป็นกระจุกอยู่ทางด้านล่างของกลุ่มใบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ส่วนด้านล่างจะสีอ่อนกว่า และมักจะมีเนื้อเยื่อลักษณะคล้ายกับฟองน้ำอยู่บริเวณกลางใบ ซึ่งมีหน้าที่ในการช่วยพยุงลำต้น

ดอกเต้านา ดอกเป็นดอกเดี่ยวสีขาว ออกดอกตามซอกใบ มีก้านชูดอกเรียวยาว โคนกลีบดอกมีแต้มสีเหลือง ดอกเป็นแบบแยกเพศโดยมีกาบหุ้มช่อดอก ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน มีกลีบเลี้ยง 3 กลีบ ส่วนกลีบดอกเป็น 3 กลีบ ลักษณะเป็นรูปกลม มีขนาดประมาณ 0.8-1.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มีอยู่ 9-12 อัน ส่วนรังไข่เป็นรูปยาวรี มีความยาวประมาณ 5-6 มิลลิเมตร

ผลเต้านา ผลมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก มีสันอยู่ 6 สัน

สรรพคุณของต้นเต้านา

1. ช่วยบำรุงธาตุไฟในร่างกาย (ไม่ระบุส่วนที่ใช้)
2. ช่วยแก้เสมหะ (ไม่ระบุส่วนที่ใช้)
3. ช่วยแก้ลม (ไม่ระบุส่วนที่ใช้)

หมายเหตุ : สรรพคุณดังกล่าวข้างต้นนี้มีที่มาจากวิกิพีเดีย แต่ไม่ได้ระบุไว้ว่ามีแหล่งอ้างอิงมาจากไหนและใช้ส่วนไหนเป็นยา

ประโยชน์ของต้นเต้านา

1. ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับหรือใช้ปลูกในบ่อเลี้ยงปลาเพื่อช่วยคลุมผิวน้ำ
2. ต้นอ่อนหรือยอดอ่อนใช้รับประทานเป็นผักจิ้มกับน้ำพริก

คำสำคัญ : ต้นเต้านา

ที่มา : <https://medthai.com/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วันที่ : 2020-06-01

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1627&code_db=610010&code_type=01

The Office Of Academic Resource Information And Technology